
POMÁZ VÁROS ÖNKORMÁNYZAT POLGÁRMESTERE

LEVÉLCÍM: 2013 Pomáz, Kossuth Lajos utca 23-25.
ÜGYINTÉZÉS HELYE: 2013 Pomáz, Kossuth Lajos utca 23.
ÜGYFÉLFOGADÁSI IDŐ:
Minden páratlan hét hétfőjén 13-17-ig

ELEKTRONIKUS ÜGYINTÉZÉSHEZ:
rövidnév: POMAZONK, KRID azonosító: 658159708
TELEFON: (26) 814-300 FAX: (26) 325-640
E-MAIL: pomaz@pomaz.hu HONLAP: www.pomaz.hu

Ügyiratszám: 01/ /2020
Szakmai előkészítő: Hámornyikné Csemeczki Zita
Pomáz Város Önkormányzat
Képviselő-testülete

ELŐTERJESZTÉS a Képviselő-testület 2020. szeptember 24-i ülésére a Környezetvédelmi és Természetvédelmi Bizottság 40/2020.(VIII.17.) számú határozata alapján, a „Klisza-dombi természetvédelmi és kulturális „tanösvény” létesítésére

A Környezetvédelmi és Természetvédelmi Bizottság 40/2020.(VIII.17.) számú határozata alapján, a „Klisza-dombi természetvédelmi és kulturális „tanösvény” létesítésére. A döntését az 1. és 2. számú melléklet alapján hozta meg, amely a területen 5 állomás kialakítását vizsgálja.

Pomáz Város Önkormányzatának 2020 évi költségvetése nem tartalmazza a tanösvény kialakításának költségeit, ezek alapján javasolt a megvalósítást, az elvi támogatás mellett a 2021 évi költségvetés terhére halasztani.

Pomáz 2020.09.08.

Leidinger István
polgármester

Pomáz Város Önkormányzat
.../2020 (....) számú Önkormányzati határozata
a Környezetvédelmi és Természetvédelmi Bizottság 40/2020.(VIII.17.) számú határozata
alapján, a „Klissza-dombi természetvédelmi és kulturális „tanösvény” létesítésére

Pomáz Város Önkormányzata az Alaptörvény 32. cikk (1) b) és pontjában meghatározott hatáskörében eljárva a 2011. évi CXCVI. törvény 5. §-a valamint 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 107. §-a és az Önkormányzat vagyonáról és a vagyongazdálkodás szabályairól szóló 11/2012 (IV.25) rendelet 8. § (b) pontja alapján az alábbi határozatot hozza:

1. Pomáz Város Önkormányzatának képviselő-testülete elfogadja a 'Klissza-dombi természetvédelmi és kulturális „tanösvény” megvalósításának elveit, az előterjesztés 1. sz. melléklete alapján, azzal a kikötéssel, hogy a végrehajtását 2021. április 30-ra tervezni.
2. Felkéri a hivatalt az előterjesztés 1. sz. mellékletében összegzett területtulajdonosok megkeresésére, hozzájáruló nyilatkozatok beszerzése végett.
Határidő: 2020. október 31.

Felelős: Leidinger István Polgármester,

Határidő: azonnal

Végrehajtásban közreműködik: Városfejlesztési és Városüzemeltetési Csoport

Végrehajtásról jelentést tesz: Városfejlesztési és Városüzemeltetési Csoport

Látta:

.....
jegyző

ELŐTERJESZTÉS
a Képviselő-testület 2020. szeptember 24-i ülésére
a Környezetvédelmi és Természetvédelmi Bizottság 40/2020.(VIII.17.) számú határozata alapján,
a „Klissza-dombi természetvédelmi és kulturális „tanösvény” létesítésére

1.sz. melléklet

...../2020KTB számú előterjesztés

Az előterjesztés tárgya: Klissza-dombi természetvédelmi és kulturális „tanösvény” kialakítása

Előterjesztő: Környezetvédelmi és Természetvédelmi Bizottság

Előterjesztés dátuma: 2020. ' ' ' '

Tisztelt Képviselő-testület!

Javasoljuk az alább részletezett Klissza-dombi tanösvény megvalósításának támogatását.

Előzmények:

A Klissza domb és annak környéke kedvelt látogatóhely. A környékbeli lakosokon kívül Pomáz távolabbi pontjairól is érkeznek ide családotól. Népszerű kutyasétáltató, kiránduló/sétáló/sportoló és piknikező hely, télen szánkó pályaként is sokak öröme szolgálnak.

A környék tehát az egész év során rendszeresen használt. Az ide látogatók közül sokan tesznek kisebb körsétát, amit a mezőkön kialakult ösvények, nyomvonalak is mutatnak.

A Klissza népszerűségének egyik oka – a pazar kilátáson, és a hatalmas szabad teren felül – hogy gépjárművel jól megközelíthető, van parkolási lehetőség és a lankás dombokon kisgyerekes családok is könnyű sétákat tudnak tenni.

Bár a város közvetlen közelében helyezkedik el, még természetközeli állapotú, szép és változatos táj. Az itt bejárható rétek, kaszálók és a közeli bokros, erdős szigetek gazdag élővilággal rendelkeznek, ahol számtalan gyógynövényt és pár védett fajt is találunk. Madárvilága különösen gazdag.

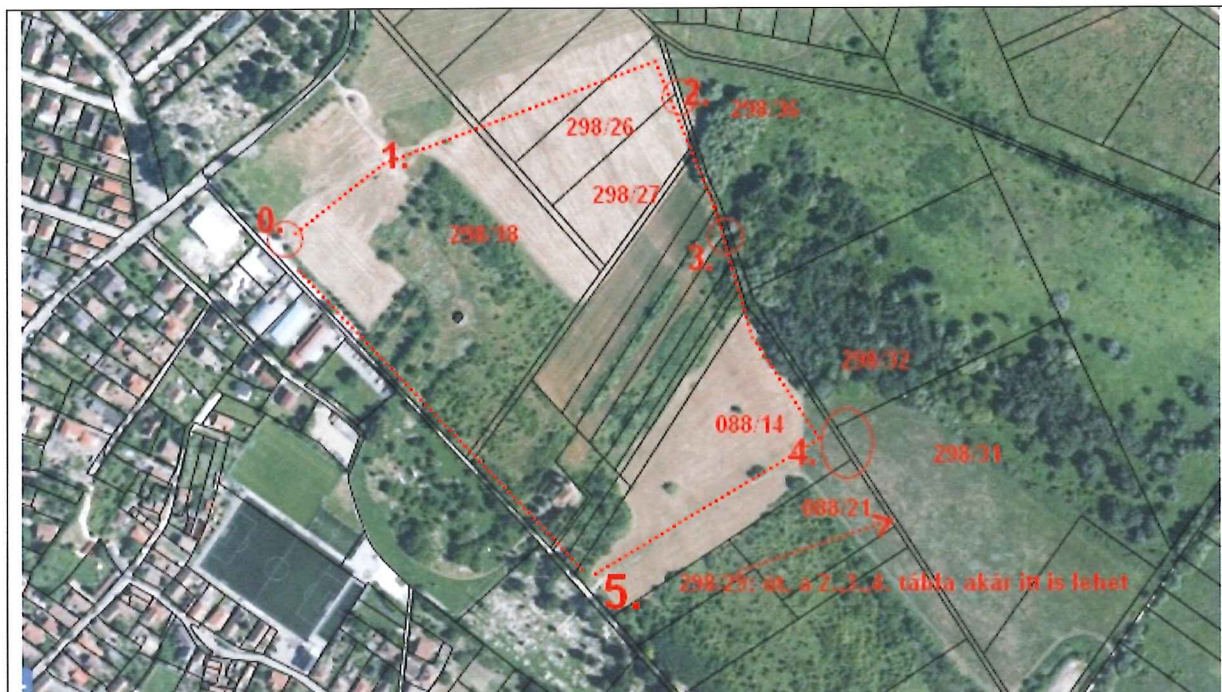
A Klissza-domb és környéke egyben kulturális, történelmi örökség is, azonban az idelátogatók többsége részletes tájékoztató táblák hiányában keveset tudnak e terület színes múltjáról.

Annak érdekében, hogy a fenti értékek ne maradjanak rejtve az idelátogatók előtt a Pomázi Ökokör megkereste a KTB-t egy tanösvény kialakításának ötletével.

A tervezett „tanösvény” jellege:

- A tanösvény 5+1 állomásból állna

- A tanösvény körvonal vezetésű, így a kezdőponthoz tudnak visszajutni az érdeklődők
- A tájékoztató táblák kétoldalasak lennének. Az egyik oldal a táj természeti értékeit (földrajz, növény-, állatvilág stb.) mutatja be, míg a másik oldal a környék, illetve Pomáz régészeti, kulturális értékeit mutatná be. Ennek megfelelően az útvonal két irányból is teljesíthető.

A tervezett útvonalat a piros pöttyözött vonal jelöli, míg az állomásokat a számok 0-5-ig.

A fenti térkép részleten látható, hogy mely területeken (hrsz.) haladna az útvonal, így csak ezen területek tulajdonosaival kell egyeztetni, az ő hozzájárulásuk megszerzése szükséges. Mint az látható az ábrán, egyes táblák több terület határán is elhelyezhetőek, így ha adott esetben valamelyik érintett tulajdonos nem járul hozzá, hogy a területén áthaladjon az útvonal, illetve ott legyen felállítva a tájékoztató tábla, akkor is van alternatíva.

Az ábrán megjelölt területek tulajdonosainak jegyzékét az 1. sz. melléklet tartalmazza. Az ő hozzájárulásuk beszerzése szükséges a projekt megvalósulásához.

Amit az Ökokör – pomázi civilek bevonásával – vállal:

1. A táblák tartalmának összeszerkesztése, szakemberek (régész, biológus stb.) bevonásával.
2. A fatáblák (hordozó táblák) elkészítése. [A táblák egy része már el is készült (a hozzávaló anyagok civil felajánlásból lettek beszerezve)]

A képen látható táblából eddig 4 készült, a maradék 2 tábla is civil adakozásból és munkából készülne el

Ami az önkormányzati segítség:

1. Az érintett területtulajdonosok hozzájárulásának beszerzése
2. Az elkészített táblák kihelyezése (Időt álló módon, szem előtt tartva a táblák stabilitását. Becsült költség: 25 e Ft/tábla)
3. A táblákra kikerülő tájékoztató anyag hordozó felületének költségei (nyomatott műanyag hordozó felület. Becsült költség: 30 e Ft/tábla (két felülettel számolva)?????)
4. A terület megközelítéséhez megfelelő parkoló és kerékpár tároló kialakítása. (Későbbi ütemben is megvalósítható becsült költség: 50-200 e Ft)
5. Szemetes kihelyezése (legalább a kezdő/érkező ponthoz. Becsült költség: 30 e Ft) → a továbbiakban a kihelyezett szemetes rendszeres ürítése!
6. A Klissza-dombra történő gépjárművel való behajtás megakadályozása. (Korábban mindkét jelenleg is használt behajtó felől volt kihelyezve sorompó. Sorompó helyett szabványos behajtani tilos tábla kihelyezése javasolt)

A tervezett tanösvény első lépése lehetne a méltatlanul elhanyagolt Klissza-domb „rehabilitációjának”. Későbbiekben parkosítás, fásítás, sőt akár közösségi nyílt színpad is telepíthető a területre, mely helyszínül szolgálhat nagyobb közösségi eseményeknek, zenés, kulturális programoknak.

A Klissza értékeit és a tájékoztató ösvény létjogosultságát, illetve a tervezett állomások tartalmát a Geng Imola, biológus (Pomázi Ökokör) által készített anyag részletezi, melyet az előterjesztés 2. sz. melléklete tartalmaz.

Határozati javaslat:

Pomáz Város Önkormányzatának képviselő-testülete szavazattal úgy határoz, hogy a ... számú előterjesztésben megjelölt 'Klissza-dombi természetvédelmi és kulturális „tanösvény” megvalósításában közreműködik az alábbiak szerint.

1. Felkéri a hivatalt az előterjesztés 1. sz. mellékletében összegzett területtulajdonosok megkeresésére, hozzájáruló nyilatkozatok beszerzése végett.

Határidő: 2020.október 31

2. Felkéri a Pomázi Ökokört, a tervezett állomások tábláinak elkészítésére (hordozó táblák elkészítése, illetve a tábla tájékoztató felületeinek tartalmi feltöltése)

Határidő: a hozzájáruló nyilatkozatok beszerzését követő 1 hónapon belül

3. A KTB költségvetési tervében szereplő tételből lehívja a táblákra kerülő megszerkesztett tájékoztató felületek kivitelezési munkáinak összegét
4. Az elkészült táblák kihelyezésére (akár önkormányzati erőforrásokból, akár vállalkozók pályáztatásával) felkéri a hivatalt.

Határidő: A táblák készre jelentését követő 1 hónapon belül

5. A projekt kapcsán a képviselő testület megbízza Nagy Istvánt, a KBT elnökét, hogy a munkafázisok tekintetében tartsa a kapcsolatot a Pomázi Ökokörrel, nyomonkövetve a hivatal munkafázisait.
6. Felkéri a hivatalt egy parkoló és kerékpártároló kialakítására a Klissza-domb előtt, a Tölgyes Kálmán utca Klissza felé eső vonalában.

Határidő: a költségvetési lehetőségek függvényében, de legkésőbb 2021. május 31.

7. Felkéri a hivatalt – a Klissza-domb értékeinek megőrzése érdekében – a gépjárműekkel történő behajtás tiltásához szükséges lépések megtételére.

Határidő: 2020. október 30.

8. Felkéri a hivatalt utcai kukák (min. 1 db) kihelyezésére a Klissza-domb Tölgyes Kálmán utca felőli „bejáratánál, illetve a kihelyezett kukát rendszeres ürítésének megszervezésére.

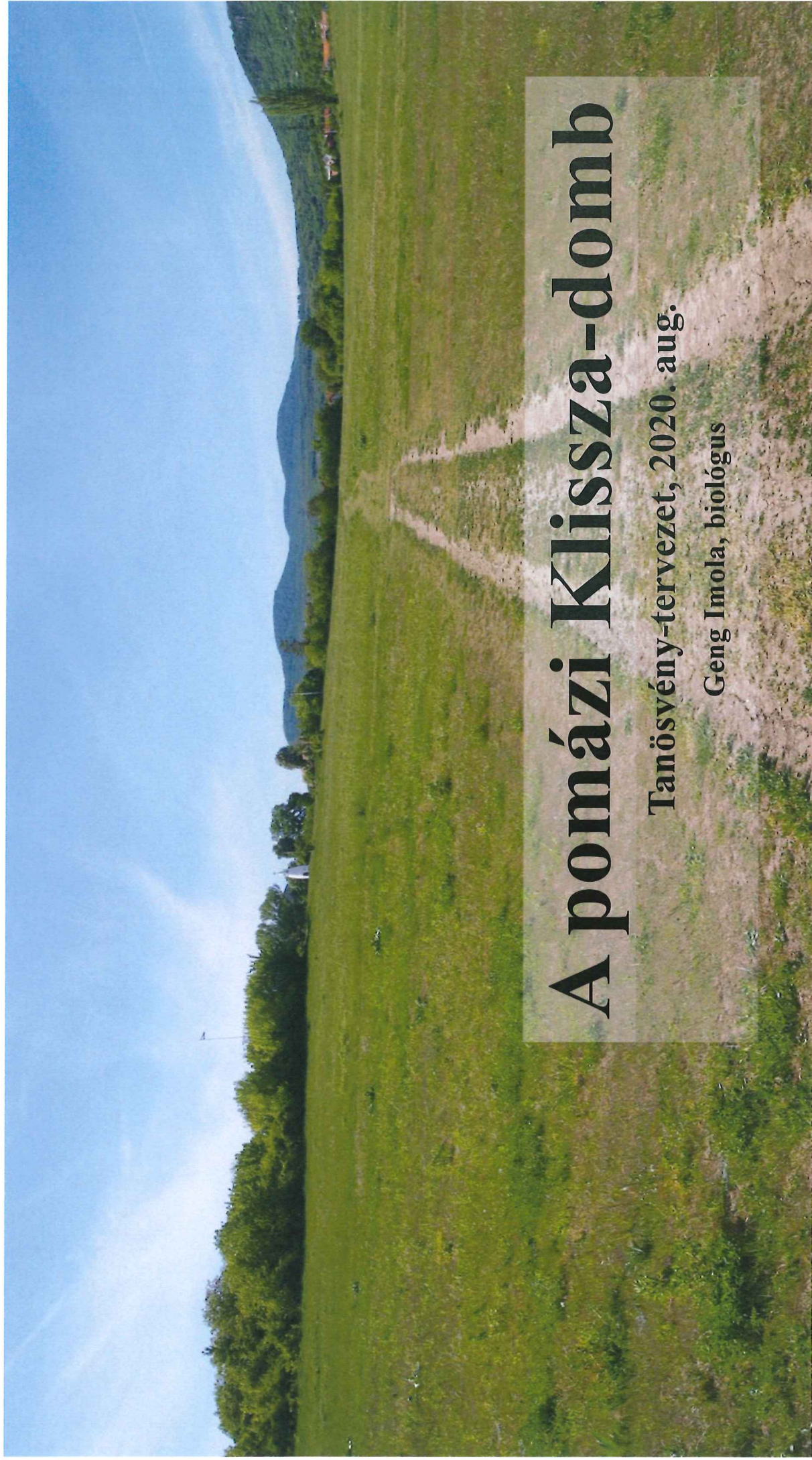
Határidő: 2020. október 31.”

298/18	<p>298/18</p> <p>. legelő 2 5.0000 48.50</p> <p>Név: POMÁZ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA</p> <p>Cím: 2013 POMÁZ, Kossuth Lajos utca 23-25.</p> <p>Név: POMÁZ-CSOBÁNKAI REFORMÁTUS TÁRSEGYHÁZKÖZSÉG</p> <p>Cím: 2013 POMÁZ, Hősök tere 1.</p> <p>Név: Csobán Mirkó</p> <p>Cím: 2013 POMÁZ, Orlováczt utca 17.</p> <p>Lev.cím: 2013 POMÁZ, Kossuth Lajos utca</p> <p>Név: Schneider Mirjana</p> <p>Cím: TAKSONY, Sziget nyaraló 112. 2335</p>	0., 1. állomás/ útvonal
298/26	<p>298/26</p> <p>. kivett 0.6373 0.00</p> <p>beépítetlen terület</p> <p>Név: Szubotin Szvetozárné</p> <p>Cím: 2317 SZIGETCSÉP, Malom utca 10</p> <p>Név: Plankné Sosity Zorka</p> <p>Cím: CSOBÁNKA, Vaddisznós utca 10. 2014</p> <p>Név: Sosity Zorán</p> <p>Cím: 2014 CSOBÁNKA, Széchenyi István utca 15/A</p> <p>Szerz.jogcím: végrendeleti öröklés</p> <p>Név: Lőrincz István</p> <p>Szül.név: Lőrincz István</p> <p>Szül.idő: 1974.07.08 Szül.hely: Budapest</p> <p>Anyja neve: Miakity Biszerka</p> <p>Jogállás: tulajdonos</p> <p>Cím: 2013 POMÁZ, Bem József utca 19.</p> <p>Lev.cím: 2013 POMÁZ, Szerb utca 9/B.</p> <p>Név: Lőrincz Krisztina</p> <p>Cím: 2013 POMÁZ, Szerb utca 9/B.</p> <p>Név: Czimerné Lőrincz Veszélka</p>	2. állomás/útvonal

	Cím: 2013 POMÁZ, Szerb utca 9/B.	
298/27	<p>298/27</p> <p>. kivett 0.6212 0.00</p> <p>beépítetlen terület</p> <p>Név: Szlama Katalin Ilona</p> <p>Cím: 1144 BUDAPEST, Csertő park 4. IV/43.</p>	2. állomás/útvonal
298/36	<p>298/36</p> <p>. kivett 0.3409 0.00</p> <p>saját használatú út</p> <p>Név: POMÁZ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA</p> <p>Cím: 2013 POMÁZ, Kossuth Lajos utca 23-25.</p>	2. állomás/útvonal
298/29	<p>298/29</p> <p>. kivett 0.2720 0.00</p> <p>út</p> <p>Név: POMÁZ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA</p> <p>Cím: 2013 POMÁZ, Kossuth Lajos utca 23-25.</p>	2., 3., 4. állomás/útvonal
088/14	<p>088/14</p> <p>. szántó 4 2.2139</p> <p>Név: Dr. Bábosik Mária Ilona</p> <p>Cím: 1118 BUDAPEST, Beregszász út 85.</p> <p>Név: Bábosik Ilona Katalin</p> <p>Cím: 1051 BUDAPEST V.KER., Nádor utca 5.1/3.</p> <p>Lev.cím: 1126 BUDAPEST, Orbánhegyi út 51. 1/2.</p>	4. állomás/útvonal
298/32	<p>298/32</p> <p>. kivett 2.5874 0.00</p> <p>beépítetlen terület</p> <p>Név: POMÁZ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA</p> <p>Cím: 2013 POMÁZ, Kossuth Lajos utca 23-25.</p> <p>Név: Tenkely István</p> <p>Cím: 2013 POMÁZ, Hársfa utca 4</p>	4. állomás/útvonal

	<p>Név: POMÁZ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA Cím: 2013 POMÁZ, Kossuth Lajos utca 23- Név: Szimics Milosné Cím: 2013 POMÁZ, Szabadság tér 4 Név: POMÁZ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA Cím: 2013 POMÁZ, Kossuth Lajos utca 23-25.</p> <p>Név: Csobán Mirkó Cím: 2013 POMÁZ, Orlováczt utca 17. Lev.cím: 2013 POMÁZ, Kossuth Lajos utca 17. Név: Schneider Mirjána Cím: TAKSONY, Sziget nyaraló 112. 2335 Név: Csobán Drágolyub Milos Cím: 2013 POMÁZ, Beniczky utca 65. Név: Csobán Milivoj Dusán Cím: 2013 POMÁZ, Beniczky utca 65/A</p>	
--	---	--

Előjegyzés 2. sz.
2020. 09. 24. melléklet
Tanösvény

A pomázi Klissza-domb

Tanösvény-tervezet, 2020. aug.

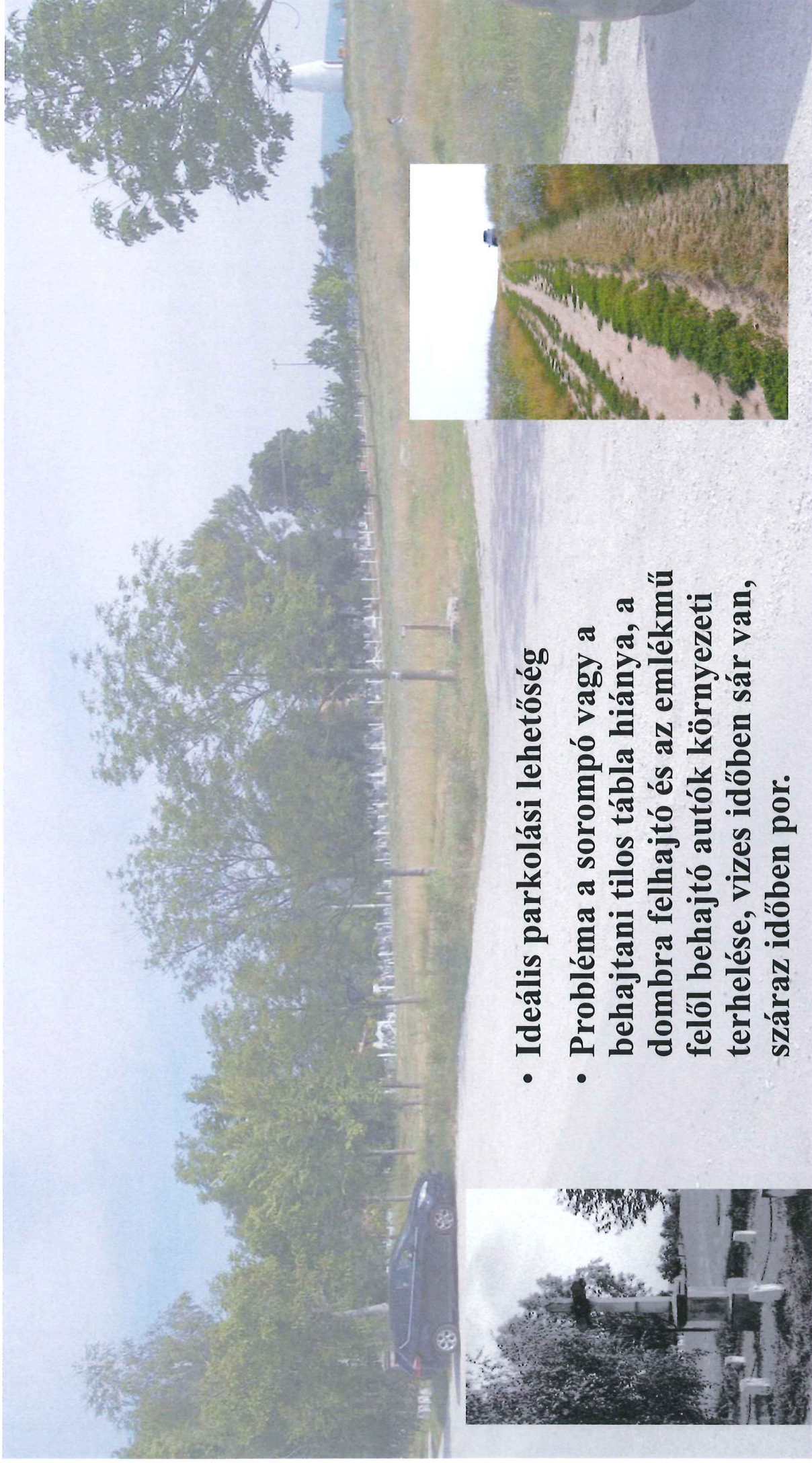
Geng Imola, biológus

Miért a Klissza-domb?

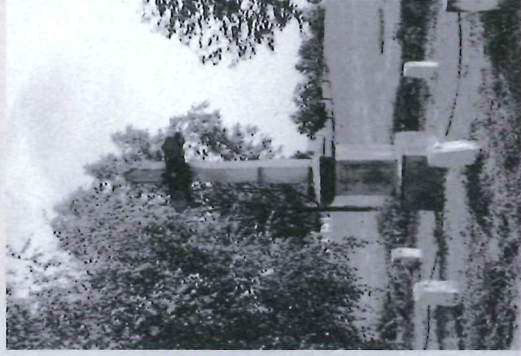
- A város közvetlen közelében helyezkedik el,
- Nem természetvédelmi védett, nem Natura terület,
- HÉSZ szerint nem lakóövezet,
- A helyi lakosság által rendszeresen használt, a területen folyamatosan jelen vannak a pomáziak, kutya sétáltatók, sportolni vágyók, természetbúvár kiránduló gyerekek, télen szánkózók,
- Bár intenzíven használt, de még természetközeli állapotú, szép és változatos környezetet pazar kilátással a környező hegyekre a Dunáig és még azon is túl,
- A Klissza-domb egyben kulturális, történelmi örökség is gazdag régészeti anyaggal,
- Nagy hiányosság a város életében egy jól használható tanösvény, ami helyi oktatási intézmények által is remekül megközelíthető, könnyen bejárható
- Feladata a természettudományos ismereti úr orvoslása – hol is élünk, mi vesz minket körül, mi nő a lábunk alatt, mi énekel a sűrűben?
- Könnyebb kivitelezni, mint egy nehéz terepen vezető, települések közti útvonalat,
- Könnyebb helyi anyagi támogatókat találni, a városi vállalkozások is a magukénak tudnák érezni
- Megvalósításának koordinálását, a táblák összeállítását a Pomázi Ökokör tagjai végzik városi szakemberek bevonásával,
- Önkormányzati feladat az engedélyezés, a terület tulajdonosokkal való egyeztetés, költségként jelentkezik a táblák szerkesztésének összeállítása, szakszerű elhelyeztetése.

0. tábla: Eligazítás

- Indítás – érkezés pont,
- Kétoldalú táblák (természetrajz/helytörténet), kettő az egyben tanösvény, két irányú bejárási lehetőséggel,
- Ide kerülne a térkép a tanösvény útvonalával, (térképvázlat minden táblán)
- A tanösvény támogatóinak logó sora
- Remek a parkolási lehetőség
- Szükség van kerékpár tárolóra, kukára
- Kis keretes írás a környéken fakadó vízerekről, ami itt is csordogál – „Vigyázzunk a vizeinkre, tartsuk tisztán!” felhívással
- Helytörténeti írás az itt látható szerb keresztéről és a Luppmauzóleumról

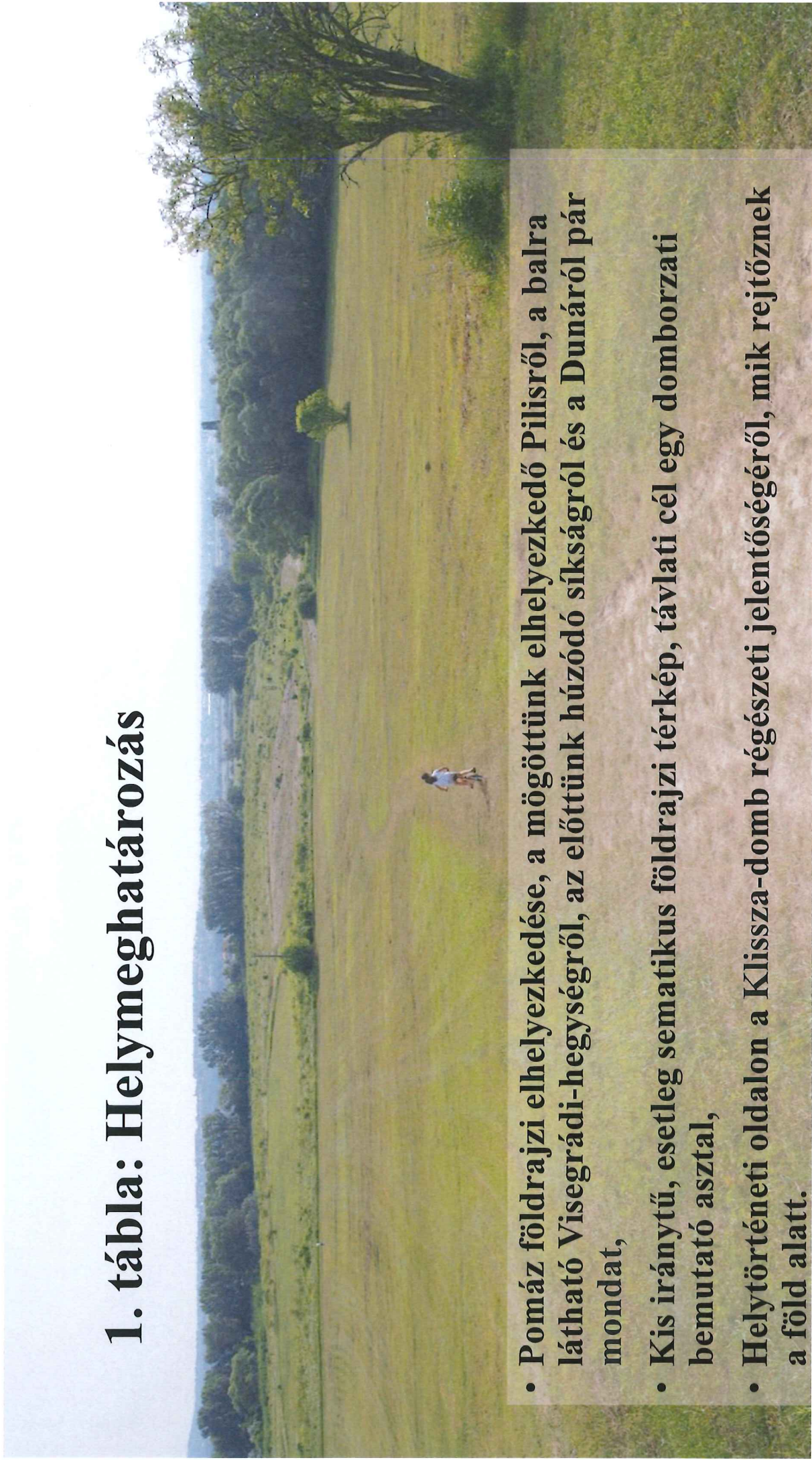

- Ideális parkolási lehetőség
- Probléma a sorompó vagy a behajtani tilos tábla hiánya, a dombra felhajtó és az emlékmű felől behajtó autók környezeti terhelése, vizes időben sár van, száraz időben por.

1. tábla: Helymeghatározás

- Pomáz földrajzi elhelyezkedése, a mögöttünk elhelyezkedő Pilisről, a balra látható Visegrádi-hegységről, az előttünk húzódó síkságról és a Dunáról pár mondat,
- Kis iránytű, esetleg tematikus földrajzi térkép, távlati cél egy domborzati bemutató asztal,
- Helytörténeti oldalon a Klissza-domb régészeti jelentőségéről, mik rejtőznek a föld alatt.

Itt probléma:

- a Luppa-mauzóleum környékének gondozatlansága,
- az inváziós bálványfa terjedése,
- a gépjárművek behajtása a Honalapítási emlékművön túli területre, ezzel jelentős eróziót okozva,
- egyeztetés szükséges az emlékmű előtti tábla ügyében (Dúcz László írása), esetleg megújítása, hogy jellegében illeszkedjen a tanösvény tábláihoz.

2. tábla: Élőhelyek, növényvilág

- Ide kerülnek a kaszálórétek bemutatása, rávilágítva, hogy a száraz területeken más növényeket találunk, mint a vizesebb foltokban,
- Egy-két mondat a fás ligeterdőről, egy-két érdekes, látványos növény bemutatása
- Keretes írás lehet arról a két védett fajról, amit találhatunk,
- Fontos lenne felhívni a figyelmet a rétjeink, erdeink virágzó fajgazdagságára nagy veszélyt jelentő inváziós növényfajokról – lehet ez a piros keretes írás.

2. tábla: Néhány látványos faj

Macskahere (védett)

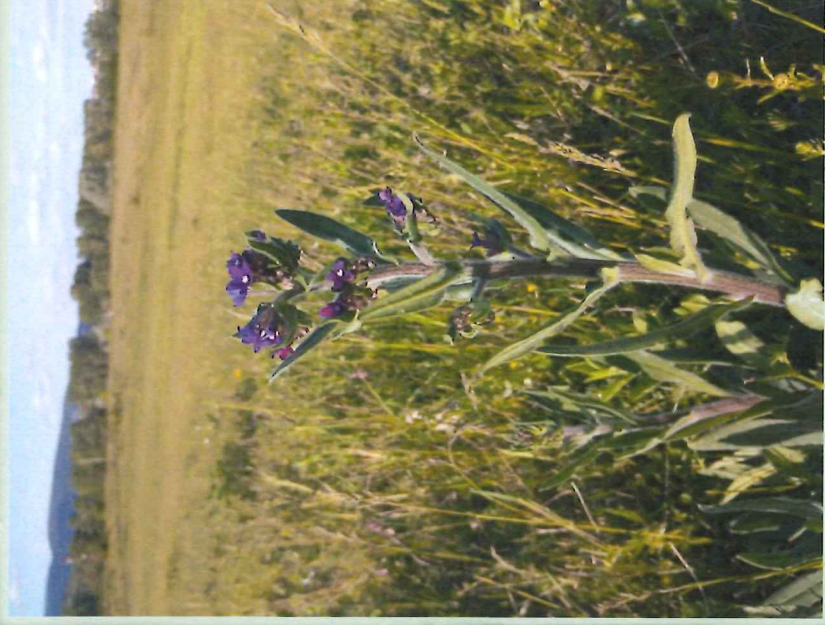

Réti margitvirág

Csabaire

Jellemző növények

Orvosi atracél

Réti boglárka

Fekete nadálytő

A táblák helytörténeti oldala

- Minden tábla bemutatna egy történelmi korszakot, amihez Pomázon van régészeti kőtődes,
- az egyes táblákhoz kapcsolódó kort szakembereink, Siklódi Csilla és Tóth Gusztáv jelölnék ki és állítanák össze,
- Római korszak, honfoglalás, Árpád-kor, szerb letelepedés, valamint az utolsó tábla az ember mai kapcsolatát mutatja be a természettel és a környezetével,
- A táblák időutazással röpítenék a látogatókat a korokon át, ehhez egy alkalmas helyen, pl. a ligeterdő szélén egy faragott, stílusában a táblákhoz illeszkedő időkapu nyújtana segítséget.

4. tábla: Állatvilág

- A réten és a ligeterdőben számos állattal találkozhatunk,
- láthatunk itt vadászni egerészölyvet, vörös vércsét, karvalyt,
- Felhívhatjuk a figyelmet az itt kihelyezett költőládákra,
- előforduló madárfajok: parlagi galamb, fácánt, búbos banka, szarka, seregély, sárgarigó, kakukk, fülemüle és még számos kis énekesmadár,
- vaddisznó túrásokat, őzeket és mezei nyulakat is láthatunk, ehhez egy kis keretes nyomhatharózó elhelyezhető a táblán,
- megfigyelhetjük a rovarokat: galacsinhajtót, tücsköt, szitakötőt, hangyákat, méheket, lódarazsat, sáskákat, szöcskét, lepkéket, imádkozó sáskát.

Rovarak a fűben

Szemeslepke

Galacsinhajtó

Közönséges boglárka

Mezei tücsök

4. tábla: Emberek a mezőn

- Mire használjuk mi, emberek a rétet?
- Hogyan viselkedünk a természetet járva?

Szót ejthetünk a méhészetről, természetbúvárkodásról, kutyasétáltatókról, sportolókról, sétálókról, és sajnos a szemetelőkéről.

Lehet piros és zöld keretben, mit igen, mit nem.

